

פרשת פינחס
תמוז תשפ"ו

זמני כניסת ויציאת השבת

ירושלים	19:13	20:31
בני ברק	19:31	20:34
ציריך	20:00	22:30
וינה	20:43	22:11
אנטוורפן	21:42	23:12
פריז	21:28	23:02
לונדון	21:06	22:24

דבר הישיבה

תשובה ואהבה לגמרא

שח מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן פינקל זצ"ל:

זכיתי להיות במשך תקופה אצל הסבא מרן ראש הישיבה הגאון החסיד רבי אליעזר יהודה זצוק"ל ואף ישנתי בביתו, וראיתי איך התחיל את סדר היום שלו. בכל יום, קודם שהיה מתחיל את סדרו, היה ניגש לש"ס ומנשקו. היתה לו 'קנאות' לש"ס, כזאת אהבה, כזאת תמימות. והיסוד לכל זה - אהבת ה', שגם היא צריכה להיות בשלמות, בתמימות.

לפני כמה זמן הייתי אצל נדבן גדול, והצעתי בפניו כמה דרכים לתרום לישיבה הק'. אמרתי לו שיוכל לתרום בית מדרש, או חדר, ואפשר גם לתת כסף לחלק לאברכים או לחובות. הנדיב שמע הכל, וענה כהאי לישנא: "אני רוצה לתת כסף למה שכביכול יעלה חיור על השפתיים של הקב"ה!" איזו תמימות! איזו אהבה! הרגשתי שצריך להתבייש מפניו, אם 'בעל הבית' כמוו מגיע לכזו הרגשה עמוקה של אהבת ה', על אחת כמה וכמה שאנחנו בני התורה צריכים לקנות בכל הכוחות אהבת ה' תמימה, ומתוך זה נגיע לתמימות ואהבת תורה כפי שראינו אצל רבי אליעזר יהודה זצוק"ל. והאהבה הזו היא לפני הכל. כל חמודות העולם נחשבים כאין וכאפס ליד אהבת התורה התמימה והמתוקה.

(שיחות רבי נתן צבי)

הנה הפשטותם צורת הישיבה, וקלטתם רוח ורצון הישיבה, ובזה עשיתם לכם חבורה לילך בעקבות רוח הישיבה, ובכל מקום שאתם נמצאים לקחתם זאת כאילו להיות עם הישיבה בין כתלי הישיבה!

(מדרן המשגיח הגדול רבי ירחם ליטוביץ זצוק"ל ממיר)

בית מדרש

גיליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר | פנחס 633

מתורת רבותינו

תכלית מסירות נפש – כבוד שמים

פינחס בן אלעזר וגו' בקנאו את קנאתי בתוכם (כה, יא).

הקשה הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, מפני מה משבח הכתוב את פינחס "בקנאו את קנאתי", ואילו את הקרבתו ומסירות נפשו של פנחס, אשר נכנס בסכנה לאחר שביקשו בני שבטו של זמרי להרגו, כמוכא בחז"ל, לא הזכירה התורה ולו במילה אחת.

אלא, לפי שמדובר כאן ב"כבוד שמים", התכלית של מסירות נפשו - היינו שנגרם על ידו קידוש השם - חשובה עוד יותר מעצם מסירות הנפש.

טללי אורות

אהב אהבת נפש את כל אחד מבני הישיבה

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם (כה, יא).

להגדיל כבוד שמים ולקדש את שמו הגדול בקרב כל ישראל.

וכיון שכך, מעשה קנאותו של פנחס מעשה מצוה הוא, ועל ידי כן זכה להבטחת הקב"ה "הנני נותן לו את בריתי שלום".

דברים אלו נשא מרן רה"י הגר"ח ביום הזכרון של מרן ראש הישיבה הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, והוסיף ואמר: זו היתה מידתו של מרן רה"י - "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", מעולם לא הרחיק אדם, הוא אהב אהבת נפש את כל אחד מבני הישיבה, ולא סילק מעל פניו אפילו את מי שנראה היה לכל כי ראוי הוא לרחקו, ועל ידי כן קירב את כולם לתורה, וזכה להרביץ תורה למעלה מיוכל שנים.

שיחות מוסר (עמ' שס"ה-שס"ו)

כוח הרצון - כיצד הופך האדם ל"איש אשר רוח בו"

ויאמר ה' אל משה קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו וסמכת את ידך עליו (כו, יח).

"איש אשר רוח בו - מוכן לקבל אור פני מלך חיים" (ספורנו)

מרן רה"י שה"ת הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל היה אומה: כאן מגלה הקב"ה למשה את כוחו הגדול של יהושע, שהוא בזה שיש לו שאיפה ותשוקה לקבל, ובכך הוא מתייחד מכולם, כשיש לו את הכלים החשובים ביותר להצלחה, והם השאיפה והתשוקה והצימאון.

היה מרגלא בפיו של רבי חיים: "האדם יכול להגיע להיכן

שהוא חושב שהוא יכול להגיע, כוחותיו הם הרבה מעבר לכוחותיו הטבעיים, הכל תלוי ברצונו ובייחוד ליבו, ואם יתבונן תמיד בצורך הגדול לעלות בתורה לעשות רצון אבינו שבשמים, יתנוצצו בנפשו רשפי כוח וגבורה לאין שיעור ויגביר חיילים לתורה, מעלה לרום ומטה לעומק, כמאמרם ז"ל (מגילה ו, ב) יגעת ומצאת תאמין".

מנין שהיו מחבבות את הארץ, אולי התאוו לממון?

ותקרבנה בנות צלפחד וגו' למשפחות מנשה בן יוסף (כו, א).

ולמר לך יוסף חיבב את הארץ שנאמר (שמות יג, יט) והעליתם את עצמותי וגו', ובנותיו חיבבו את הארץ שנאמר (פסוק ה) תנה לנו אחוזה (רש"י).

וצריך להבין, מה הראיה שבנות צלפחד חיבבו את הארץ, שמא חיבבו את הממון ומשום כך ביקשו נחלה? ביאר מוריני הגאון רבי אליהו ברוך פינקל זצ"ל, דעל

מתורת רבותינו

כרחך מחיבוב הארץ הוא ששאלו ולא מחיבוב הממון, שהרי עד עתה לא באו בנות צלפחד אל משה רבינו לבקש לרשת את נכסי אביהן, אלא רק כעת בזמן

שעמדו לפני כניסתם לארץ, כאשר משה רבינו עסק בחלוקת הארץ, באו הן לתבוע נחלה בארץ, הרי מכאן ראיה כי לא תאזן הממון עמדה לנגד עיניהן אלא

שהיו מחבבות את הארץ.

משלחן רבי אליהו ברוך (עמ' רמ"ג)

למלאות פגימת הלבנה

ושעיר עזים אחד לחטאת לה' (כה, טו).

מה נשתנה שעיר של ראש חדש שנאמר בו לה'; אמר הקב"ה, שעיר זה יהא כפרה על שמיעטתי את הירח (חולין ס, ב).

יש להבין, מה טעם לכפרה זו, והרי הלבנה כדין נענשה על שביקשה למעט את החמה ואמרה אין שני מלכים משמשים בכתר אחד (חולין, שם), וא"כ מה צורך יש בכפרה?

והנה, מצינו שהפליגו חז"ל בגודל ענינה של ברכת קידוש לבנה: "א"ר אחא בר חנינא א"ר אסי א"ר יוחנן, כל המברך על החדש בזמנו כאילו מקבל פני שכינה וכו'", "תנא דבי רבי ישמעאל, אילמלא לא זכו ישראל אלא להקביל פני אביהן שבשמים כל חודש וחודש דיי"ם" (סנהדרין דף מ"ב ע"א), ופירש"י: "אילו לא זכו למצוה אחרת אלא לזו שמקבלין פני שכינה פעם אחת בחודש".

ובאותה שעה, שעת קידוש לבנה, שהיא שעת קבלת

פני אבינו שבשמים, אנו מבקשים: למלאות פגימת הלבנה ולא יהא בה שום מיעוט, בשעה נשגבה שכזו מצאו חכמים לנכון לתקן תפילה על מילוי פגימת הלבנה, ונראה מכך שאכן ענין גדול וחשוב יש במילוי פגימת הלבנה.

ביאר בזה מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, הנה מוצאים אנו בפרשת בריאת המאורות דכתיב (בראשית א, יד) "יהי מאורות ברקיע השמים", וכתב בעל הטורים: "מארת חסר, שלא נברא להאיר אלא השמש, והירח לא נברא אלא כדי שלא יעבדו לחמה אם תהיה יחידה".

הרי נתבאר בדבריו שהשמש היא יצירה כה נשגבה ומיוחדת, עד שאם תשלוט לבדה יהיה לו לאדם מקום לטעות בהערכת כוחה ויבוא לעשות אותה אלוה, ח"ו. ואמנם מצד הבריאה כשלעצמה לא היה צורך בירח כל עיקר, אלא כדי למנוע מקום טעות נבראה בריאה יתירה, מאור נוסף נברא שאורו כאור

החמה ממש, וכל כולו מיותר לחלוטין, ולא בא אלא למנוע טעות מבני אדם, שלא יעבדו לחמה.

אולם עתה, לאחר שנתמעטה הלבנה, הרי נותר בבריאה מקום לטעות, ובעיני ראיתי - מספר מרן רה"י הגר"ח מהתקופה בה שהו בני הישיבה ביפן - כאשר מידי בוקר בשעת הזריחה, מאות אלפי אנשים נופלים אפיים ארצה, בסגדם לשמש.

וזוהי תפילתנו שאנו מבקשים בשעת קבלת פני אבינו שבשמים: "למלאות פגימת הלבנה", מבקשים אנו לסלק את מקום הטעות מן העולם, שיהיה אור הלבנה כאור החמה ממש, ויכירו וידעו עובדי החמה כי אין ממש בעבודה זרה שלהם.

ועל ענין זה הצריך ה' להביא כפרה כביכול, על שנתמעטה הלבנה ונוצר מקום טעות ומכשול בעולם.

שיחות מוסר (עמ' א); יד אליעזר (קובץ ד', עמ' רל"ה-רל"ו)

מבאר רבותינו

התביעה מכל יצור נוצה, על מידות טובות צרור את המדינים והכיתם אותם כי צוררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור (כה, יז).

"אף על פי שכתבתי כי תקרב אל עיר להילחם עליה וקראת אליה לשלום, לאלו לא תעשו כן, לא תדרוש שלום וטובתם, אף על פי שכתבתי לא תשחית את עצה, לאלו לא תעשה כן אלא חבלו אילנותיהן" (במדבר רבה כא, ה).

הנהגת הקב"ה עם מדין היתה הנהגה שונה וחמורה משאר כל המלחמות כמבואר בחז"ל (ילקוט שמעוני דברים ב) שעלה בדעת משה שאם למדינים שבאו רק לעזור את מואב היה עונש כה חמור, מואבים עצמם על אחת כמה וכמה, ואמר לו הקב"ה, אל תצר את מואב, שהנהגה עם מואב צריכה להיות שונה מהנהגה עם מדין. והטעם בזה, כי היתה תביעה

מיוחדת על מדין שהיו מתעברים על ריב לא להם, שמואב פחדו מישראל שהיו חונים סביבותיהם ולכן באו להכשיל את ישראל ולכן עונשם קל יותר, אמנם מדין שלא היו נוגעים בדבר וכלל זאת באו לעזור למואב, לכן לא תדרוש שלום וטובתם וצרור את המדינים עד כלותם. ובאמת צריך להבין למה חמור כל כך ענין מתעבר על ריב לא לו שרק בגינו נענשו יותר מהמואבים עצמם שהם היו המחטיאים ממש את ישראל.

הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לוויןשטיין זצ"ל היה מסביר, שכאן אנו למדים את הנהגת הקב"ה ומשפטו, אנו הורגלנו להבין שעבודת המידות ותיקון הם דברים עמוקים עליהם נתבעים גדולי וחכמי ישראל, ואילו פשוטי העם לא שייך לתבוע כלל את תיקון המידות, והתורה מגלה לנו התורה שענין המידות וחובת העבודה, הם עניינים הנתבעים

התורה מגלה לנו התורה שענין המידות וחובת העבודה, הם עניינים הנתבעים מכל אחד ואחד וגם את הרשעים ואת אומות העולם יתבעו על מידותיהם הרעות

מכל אחד ואחד וגם את הרשעים ואת אומות העולם יתבעו על מידותיהם הרעות, לכן נענשו מדין צרור את המדינים והכיתם אותם יותר ממואב, כי מעשה המואבים נבע מחמת חשש ופחד מישראל, ואילו המדינים שהתעברו על ריב לא להם ובאו לעזור למואב, על אף שלא היתה להם סיבה לכך, הרי זו ראייה למידת הקנאה שהיתה בהם, שקנאו בהצלחת וגאולת ישראל, ומידת הקנאה דחפה אותם לעזור למואב להחטיא את ישראל. כאן אנו גם רואים באיזה עונש לוקה בעל מידות רעות שעונשו חמור לאין שיעור, לכן נענשו המדינים בלא תדרוש שלום. נתבונן במעשינו ואורחות חיינו ונבחן את עצמינו, עד כמה אנו רחוקים ממידות אלו, ואולי אותה מדה שנמצאת באנשי מדין נמצאת אף בנו, והלא חז"ל פירשו לנו (אבות ד, כב) "הקנאה התאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם".

(אור יחזקאל ח"ד עמ' רז)

מרן רה"י הגאון החסיד רבי אליעזר יהודה פינקל זצוק"ל

י"ט תמוז תשכ"ה | ס"א שנה לפטירתו

יחיד בדורו - לשמע חידושי תורה מכל צורבא מרבנן

בפני הקוראים מוגשים בזה שיחת קודש, עובדות וסיפורים ממה ששח מורנו ראש הישיבה הגאון **רבי אריה לייב פינקל** זצ"ל במעון קדשו על מרן הגרא"י זצוק"ל. רשם מפיו והעלה על גבי הכתב ידידנו הסופר הרב יעקב הייזלר שליט"א, תשוח"ח לו על מסירת הדברים.

כה פתח הגרא"ל פינקל: "אהבתו הפלאית לתורה היתה ללא כל פניות ונגיעות אישיות; הוא שמח בתורה של כל יהודי ויהודי באשר הוא, דבר שהפליא גדולים וטובים כאחד."

"דודי **מרן הגר"ח שמואלביץ** זצ"ל סיפר עובדא מאלפת ששמע מזקני זצ"ל: בהיותו כבן עשרים שנה למד בישיבת ראדין, אצל החפץ חיים זצ"ל. ראדין היתה עיירה קטנה, אשר בחורף שררו בה מצבים מאד לא נעימים בשל ריבוי הגשמים והשלגים, בהיותה מחוסרת תנאי חיים נאותים. השלגים שהיו יורדים שם בכמות גדולה נשארו בגובהם על פני הרחובות, עד שהשלג היה מגיע לחצי מטר בגובהו - מחזה אשר גם כאן בירושלים עיה"ק אין אנו רואים כמותו.

בתנאים שכאלה למד שם זקני, כשהוא מתהלך בנעליים קרועות לרגליו. לאביו, הסבא מסלובודקא, לא היה כסף לשלוח אליו כדי לרכוש נעליים שלמות, וכך במנעלים קרועים, הלך לו בגשם ובשלג.

והנה באותה תקופה היו לו לזקני שני תלמידים, אשר מכל אחד קיבל שלושה רובל לחודש. כל רובל היה שווה אז הרבה, והיה אם כן סיפק בידו לרכוש לעצמו אפילו שני זוגות נעליים מעולים ביותר. אבל מה עשה זקני עם הכסף, עם השישה רובל לחודש? לעצמו לא לקח מאומה. הוא בחר ללכת בשלג הקשה במנעלים קרועים, ובאותם רובלים בחר לו שישה בחורים מגדולי בעלי הכשרונות בישיבה, ולכל אחד נתן רובל אחד לחודש, כדי שיאמרו בפניו "דבר-תורה" מובחר מדי חודש בחודשו.

וכך - הוסיף הגר"ח שמואלביץ ואמה: 'מעידני, כי למעלה משבעים שנה לא נטל מאומה לעצמו. בביתו לא היה כיסא אחד אגון, וכיצא בדבר היו נראים כל כלי ביתו. אבל לדבר אחד היו לו מעות מזומנים - להרצת תורה, לשלם לבני תורה כסף כדי שיאמרו בפניו "שטיקלעך תורה". כזו "אהבת

תורה" היתה לו.

אין פלא, איפוא - סיים הגר"ח שמואלביץ - שיכל להעיד על עצמו בסוף ימיו שאף פעם לא חסר לו כסף לזיכוי הרבים בתורה, כי על כן, מי שמאז בחרותו לא נטל מאומה לעצמו, ובחר ללכת בנעליים קרועות ואת כספו ליתן לעמלי תורה, משלמים לו מן השמים כל ימיו ומזמינים לו מעות בדרך נס."

'שטיקלעך תורה'

כך גם המשיך במפעלו הגדול של ה'שטיקלעך תורה' לכל בחור ואבן ביתר שאת כאשר עלה לארה"ק, אז הקים את ישיבת "מיר", כהמשך ישיר של ישיבת מיר בגולה שהוכחדה ע"י הצורך הגרמני. ברצונו העז לרומם את קרן התורה, זקני הודיע בשער בת רבים כי יעניק חצי לירה לכל מי שישמיע בפניו פלפול תורני או מהלך כלשהו בלמוד.

על רקע ימי המצוקה והעוני הקשים ששררו לפני כשישים שנה, התפשטה בציבור ידיעה זו כשמועה טובה ששימחה יותר מכל את קהל הת"ח בירושלים. הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל סיפר לי שנהג לבוא אליו מדי חודש בחודשו ולהשמיע בפניו דבר חידוש, וזכה אף הוא במענק המובטח.

הגר"י גרוסמן זצ"ל ציין פעם את גדלות נפשו: היה זה כאשר נמצא אז ת"ח מופלג בירושלים מחוגי הקנאים אשר נמנע מלבוא לזקני, על כי נמנה הוא על ראשי מנהיגי "אגודת ישראל" אשר חתם להצביע בבחירות. אותו ת"ח היה במצב דחוק ביותר, והגר"י, שראה במצבו והכיר בגדולתו בתורה, רצה לדאוג לו למקור מחיה; לפיכך פנה לזקני והמליץ עליו לפניו בלשון חז"ל: "כל הראוי לבילה, אין בילה מעכבת בו". זקני, בשמעו את דבריו, נענה לבקשה, והיה רגיל מדי חודש בחודשו למסור בידי הגר"י הקצבה מיוחדת בעבור אותו ת"ח להחיותו, למרות שלא בא לומר לפניו "שטיקלעך תורה".

כך גם בעת שהפליג זקני לארה"ב, הופתע רבי ישראל יום אחד לקבל אגרת אוויר בה הוא כותב לו: "כיוון שקיבלת ממני מדי חודש חצי לירה על אמירת חידושים וכעת אני בגולה, ע"כ אבקשך שתשלח אלי פלפול מדי חודש בחודשו, ואני אשלח לך את המענק על הסדר", וכך התנהל אכן ההסדר המופלא על פני תקופה ממושכת.

כך השתרש המושג בירושלים דאז; הכל ידעו שמי שחסר לו דגים לשבת, נכנס למירער ראש ישיבה

עם הברקה למדנית ושבתו מובטחת לו. היו יהודים מבוגרים בעץ חיים' ובחיי עולם' שהיו יודעים כי באם יחסר להם כסף לשבת וכדומה, הרי שהם יעלו לזקני לומר לו 'חידוש' ובכך יריווח להם בכיסם לכבוד שבת.

עובדה הווה כאשר פעם נכנסו למעונו שני בחורים מישיבה אחרת וחזרו על מסכת כדי להיבחן. כאשר שמע את שם ישיבתם, אמר להם: "על כמה סדרים אתם מוכנים להיבחן?". הם נאלמו דום. אחד הבחורים אמר לו כי מוכן הוא להיבחן על סדר נשים. מיד התחיל זקני לשאול ידיעות כלליות והבחור לא ציפה לשאלות מסוג זה, ואז הוכיחם: "סדר - הכוונה לדעת את דפי הגמרא!!!". ופנה אל שני הבחורים ואמר שרוצה שיבחנו אצלו על מאה דפי גמרא, וכאשר יבחנו, ייתן לכל אחד מאה דולה לאחר ימים נתן את הכסף לראש ישיבתם כדי שיבחנם אחר שנה, ואז אם הם ידעו, ייתן להם מאה דולה.

מרב אהבתו לתורה, היה דרכו כי היה יושב מבוקר עד ערב ושומע את חידושי התורה מפי תלמידים, צעירים וזקנים, ולא דווקא מבני ישיבת מיר, אלא מכל אחד שנפגש איתו הוא מיד דרש: "תבוא ותגיד לי" - אם זה בחור מישיבה אחרת, אם זה ר"מ מישיבה אחרת, אם זה זקן מזקני ירושלים שיושבים ועוסקים בתורה כל ימיהם. בכל מקום שהוא נפגש עם מאן דהוא, הוא אמר לו: "למה אתה לא בא ואומר לי חידוש תורה ואני אשלם לך?".

מתלמידי הישיבה במיר היה דורש שיגיעו אליו לפחות אחת לחודש בכדי להשמיע מחידושיהם בסוגיה, ואם לא היו מגיעים אליו לומר את החידושים היה מגיע

תמונה נדירה ביותר - רבי אליעזר יהודה פינקל עם ארבעת בניו זצוק"ל

העושה מחלוקת עם ת"ח כעושה עם הקב"ה עצמו

בהצותם על ד' (במדבר כו, יא)

סיפר מורנו רה"י הגאון **רבי אריה פינקל** זצ"ל שיום אחד כשנכנס לזקנו מרן רה"י הגאון החסיד **רבי אליעזר יהודה פינקל** זצ"ל, פנה אליו זקנו בטרוניה: מדוע לא איכפת לך בכלל שאני בוכה? נחרד רבי אריה: למה הסבא בוכה, מה קרה? התברר שבאותה תקופה היו כמה יהודים שלא שמעו באיזה ענין לדעתו של הגאון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל, ראש ישיבת חברון ואף הפריעו לו בפעולה מסויימת שעשה. רבי אליעזר יהודה היה מזועזע מהענין והדבר שבר את לבו, הוא התבטא אז באוזניו: "הלא כעודת קרח דיברו נגד משה רבינו נאמא: 'בהצותם על ד', כביכול, התרעמו על קוב"ה עצמו".

***

מופלא היה לראות את האהבה וההערצה בה נהג רבי אליעזר יהודה זצ"ל כלפי גדולי התורה, גם אם היו בני גילו, ואפילו צעירים ממנו. כאשר ארי עלה מבבל, והגאון מטשעבין הגיע ארצה, היה רבינו נכנס מפעם לפעם לדבר איתו בלימוד. באותן שנים זמן לו להיות בבית הרב מטשעבין בדיוק בשעה שבה מסר את שיעורו לקבוצת תלמידים מצומצמת בביתו ונדהם לראות איך בגאונותו העצומה הוא מכניס במילים פשוטות את כל יסודות הראשונים והאחרונים. מני אז היה מרבה להופיע בביתו, הן לדבר איתו בלימוד והן להתייעץ אתו בכל עניני הישיבה. הרב מטשעבין בענותנותו, היה אומר לו שאין ראוי שישאל אותו, שהרי בגדלותו יכול הוא להכריע בעצמו, ולא ישאל אותו. אולם רבי אליעזר יהודה המשיך לבוא ונימק את בואו בפני בני הבית: "דא שמעקט דאך פון תורה", (הרי הבית פה ספוג בריח של תורה). כשחלה הרב מטשעבין היה רבי אליעזר יהודה בעצמו חולה, הוא שיגר שליח להתעניין בשלומו והתבטא אז שמיס שהכירו, לא עברה עליו תפילה שלא התפלל לשלומו הטוב.

סיפר הרה"ג רבי מנדל צ'ציק שבתקופה שהרב מברסק היה חולה, הוא נכנס עם קבוצת אברכים לרבי אליעזר יהודה ובקשוהו להתפלל, בתוך הדברים העירו שיש לערוך כינוס תפילה לרפואתו. הגיב רבי אליעזר יהודה ואמה: "רק תפילה! צריך לצום לרפואתו!" והוסיף: "אומר לכם את האמת, אני כבר צמתי..."

(בכל נפשך עמ' 49; לתתך עליון ח"ד עמ' תיט)

לזקני היתה ללא גבול; כל אימת שהיה זקני מתקשה בעול הישיבה היה מתקשר אליו ומיד היה מגיע לזקני כשסכומים גדולים בידו אותם אסף אצל נדיבי עם. פעם סיפר לי רש"ר הנ"ל כי באחת הפעמים שנכנס לזקני, ראהו משוחח עם יהודי זקן בלימוד. לאחר שגמר אותו זקן לשוחח עמו בלימוד, הוציא זקני סכום שטרות מכובד ומסר לו את הסכום כמנהגו תמיד לשלם עבור חידושים. ר' שמשון רפאל שהיה 'קע' ואדם מאוד מסודה, ניגש לזקני ושאלו: 'אינני מבין, הראש ישיבה התקשר אלי שמצב הישיבה דחוק ביותר ולכן טרחתו ככל האפשר לגייס כספים, ולבסוף אני רואה שראש הישיבה נותן את הכסף לאנשים אחרים?'. רש"ר סיפר לי בהתפעלות מה שזקני ענה לו, כשהוא הוסיף לתאר לי איך שזקני נעמד מכסאו כשהוא רוקע ברגליו באמרו: 'אינני מבין את טענתכם כנגד; האם זה הוא מה שלימדתי אותך שיש חילוק בין תלמיד שלי

< בטענות. הוא "שיעבד" אותם לבוא ולומר לו דבר חידוש ולבסוף קיבלו על זה תשלום, ואם היו מחסרים פעם, היה גוער בהם בפעם השנייה: "למה לא הייתם? הכנתי עבורכם תשלום הגון, חבל, תבואו תמיד להגיד לי".

סיפורים אין ספור מתהלכים סביב ה'שטיקלעך תורה' הללו. עובדה הווה בתלמיד בישיבת מיר שאיתרע מזלו וגויס לצבא. זקני קרא אליו את הבחור וביקשו כי מדי חודש בחודשו ישלח לו חידושים שנתחדשו לו בתוככי הצבא, ותמורת כל מכתב כזה ישלח לו מכספי החלוקה הניתנת לכל בחור בישיבת מיר. מדי חודש בחודשו היתה ממוענת אגרת ובה תורתו של הבחור, וכך נשלחה התמיכה הקבועה לידי. באחד החודשים לא הגיעה התמיכה המיוחלת. הבחור יצר קשה וזקני ביאר לו בפשטות: "החידוש ששלחת לי בנוי על יסודות שחידשת בשנה שעברה, אי אפשר לקבל פעמיים 'חלוקה' על אותו חידוש...".

חתנו מרן הגר"ח שמואלביץ זצ"ל התבטא פעם: "על הרבצת התורה של חותני אינני

רבי אליעזר יהודה על האניה בדרכו לארץ הקודש - שנת תש"א

לבין תלמיד מיישיבה אחרת? הרי התורה"ק לא מחלקת בזה, ואם הוא מחדש בתורה הרי שעלינו לתמוך בו בכל עוז, ללא נפק"מ אם הוא שלי או של אחרים. רש"ר הוסיף ואמר לי, שהגערה הזאת נשארה חקוקה בעצמותיו שנים רבות כשהוא הבין מכך את המסר של זקני - שעלינו לתמוך בכל אחד המחדש בתורה, ולא דווקא אם הוא קשור לחוג שלו".

זכרוננו, כי לעיתים בימות הקיץ היה יושב ועליו כמה אפודים, וכאשר נשאל מה ראה לעשות כן? ענה שהוא צריך את הכיסים בבגדים אלו, כיוון שבכל כיס הוא שם צרור כסף מיוחד לחלק לפי הצורך לכל אלו שיגיעו לקבל את עזרתו עבורם

מקנא, גם לי יש הרבצת תורה והעמדת תלמידים. אולם בדבר אחד אני כן מקנא בו - שמסוגל לשבת מאתיים פעמים ולשמוע מאתיים חבורות על "יאוש שלא מדעת" עם אותו טל תחיה, לזה איני מסוגל...".

עובדא ידענא, כי פעם בעת רצון גילה, כי שמורים עמו בצקלונו מאתיים ושבעים חבורות על "יאוש שלא מדעת", ובהן יכין מערכה שיבוא בעלמא דאתי לפני ישיבה של מעלה!

ראש הישיבה מוסיף וסיפר עובדה המעידה יותר מכל על גישתו הייחודית של זקנו זצ"ל: "היה לי ידיד בשם ר' שמשון רפאל וייס זצ"ל, שהיה עסקן גדול בארה"ב ואף כיהן כנשיא הכבוד של הישיבה בארה"ב, ובשנותיו האחרונות עלה לארה"ק. מסירותו